

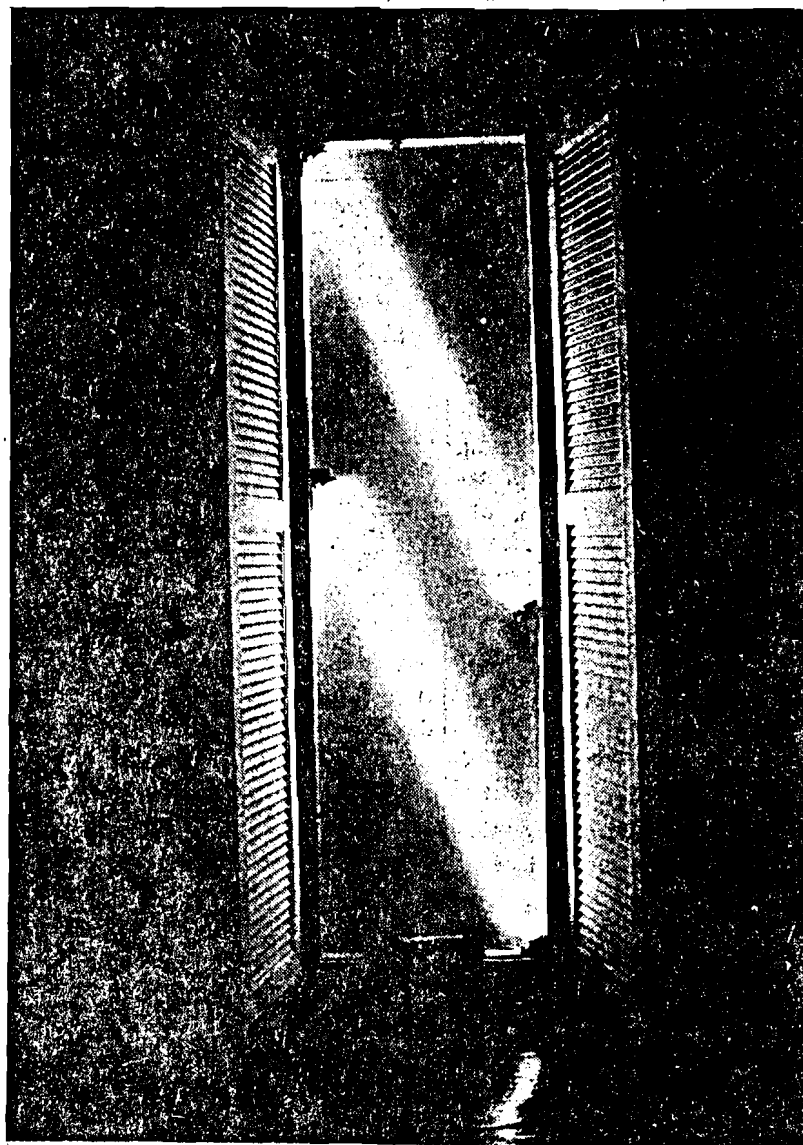
Tarp dailės ir medicinos

Jaunojo dr. A. Plioplio kūrybiniai polėkiai

VITOLIS VENGRIS

Praeitą pavasarį, balandžio 4-gegužės 6 dienomis, Washingtono galerijoje "Washington Project for the Arts" vyko Audriaus Plioplio darbų paroda. Skulptūros buvo išstatytos trijose galerijos salėse. Šis faktas buvo paminėtas ne tik "Draugo" puslapiuose — trumpesnės ar ilgesnės recenzijos pasirodė "The Washington Post" (balandžio 15, 1978), "Washington Calendar Magazine" (kovo 31 - gegužės 4, 1978), "What's Up in Art" (balandis, 1978) ir "The Washington Star" (balandžio 9, 1978). Televizijos vakarinių žinių metu pranešėja Betsy Ashton (WJLA - TV ABC stotis) kalbėjo su Audriumi ir jo žmona Geri Critchley. O štai visai neseniai (birželio 27, 1978) "The Washington Star", vienas iš dviejų pagrindinių Washingtono dienraščių, paskyrė tris ilgas skiltis Pliopliui, patalpindami ir foto — "Andy Plioplys, from neurological research to sculptor".

Ne dažnas iš dailininkų gali pasigirti individualia paroda, nekalbant apie tokį spaudos dėmesį mieste, kur kas mėnesį vyksta arti šimto įvairių parodų. Ypač žinant, kad Washingtono, kaip ir visų JAV, spauda skiria neproporcingai mažai vietos kultūrinėms aktualijoms, lyginant, pavyzdžiui, kad ir su sportu. Dėmesys A. Pliopliui užtarnautas, bet netipiškas, sakyčiau išskirtinis,

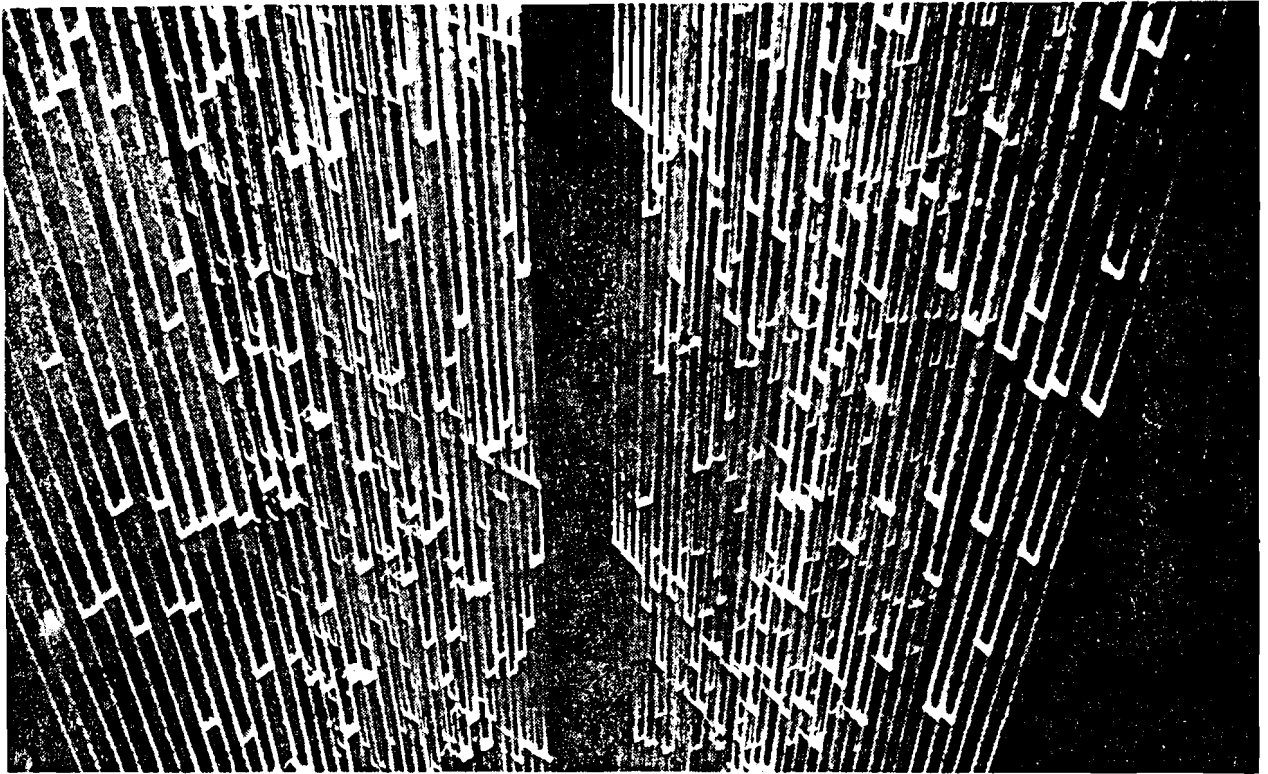
Audrius Plioplys Atviro durys (7" X 31" X 81" "mixed media" skulptūra 1977)

lyginant su kitais debiutuojančiais dailininkais. Bet ir A. Plioplys nėra tipiška asmenybė menininkų pasaulyje — šis 27 metų jaunuolis (gimęs Toronte) yra medicinos gydytojas, 1975 m. baigęs University of Chicago ir atlikęs praktiką (internship University of Wisconsin, Madison, Wisconsin. Po to Plioplys kuriam laikui atsisakė balto gydytojo chalato ir jau dvejus metus pašventė vien kūrybiniam darbui. Šis neeilinis atvejis gal ir galėjo patraukti žurnalistų dėmesį

šalyje, kur gydytojo "kultas" yra kiek perdėtai išpūstas. Beje, aukščiau minėtame TV interview TV dominuojančia tema ir

buvo gydytojas ir — ar menininkas.

Audrius Plioplys sako, kad menų jis susidomėjo, dar studijuodamas mediciną, ir pradėjo tapyti laisvalaikiu. Kuo toliau, tuo noras kurti vis daugiau augo, nustelbdamas pašaukimą medicinai. Atlikęs praktiką (internship), jaunąs gydytojas atsisakė kelių pasiūlymų specializuotis neurologijoje ir, atvykęs į Washingtoną, visą laiką paskyrė tik menui. Audrius Plioplys parodoje debiutavo dar 1975 m. — Čiurlionio galerijoje Chicagoje (Chicago Aukštesniosios lituanistinės mokyklos absolventų meno parodoje, kovo mėn. 21-23 d. bei Meno mėgėjų parodoje, gegužės 9-18 d.). 1977 m. jo tapybos dar-

Audrius Pliplys

Veidrodinis tarpduris (detalė)

Nuotr. Vytauto Pranaičio

bai buvo eksponuoti dviejose grupinėse parodose Alexandria, Virginia — 8th Annual Juried Athenaeum Show ir Mary's Art galerijoje. Šių metų gegužės 10 - birželio 4 d. A. Plioplio skulptūra buvo eksponuota Hart House Art Gallery, University of Toronto.

Parodos atidarymo metu galerija buvo sausakimša (atsilankė ir lietuvių). Žiūrovų reakcijos skalė, kaip reikėjo tikėtis, buvo plati — nuo apsidraudžiančio "nesuprantu", "kas čia per menas" iki susidomėjimo, susižavėjimo ir autoriaus sveikinimų. Pats dailininkas pripažįsta, kad jo meną sunku suprasti ir beveik neįmanoma parduoti. Ši kūryba artimiausia sąvokiniam (conceptual) ir minimaliajam (minimal) menui. Trijų dimensijų struktūros, kvadratiniai bei stačiakampiai rėmai, veidrodžiai, šviesos žaismai (tamsos ir šviesos kontrastai), juoda, balta ir sidabrinė spalvos sukuria savotiškus, mistiškus efektus. Tobie Lanou (What's Up in Art) taikliai pastebi, kad "neįmanoma apibūdinti tuos eksperimentinius, keistus juodus darbus, kuriuose veidrodžiai ir šviesos efektai kei-

čia nuotaikų skalę nuo melancholijos iki pašėlimo. Jie byloja vienišumą, skausmą, izoliaciją, o kartais net bauginančią ramybę.

A. Plioplio debiutas Washingtone buvo sėkmingas — jo darbus meno kritikai sutiko palankiai. Lee Fleming (Washington Calendar Magazine) rašė, kad "ši paroda yra puikus Plioplio debiutas" (Plioplys makes a nice debut with this show...). Benjamin Forzey (The Washington Star) lygina Plioplio kūrybą su Sol LeWitt darbais ir užbaigdamas šią parodą įvertina kaip "įspūdingą debiutą" (All in all, an impressive debut).

Prasmė (meaning) yra pagrindinis A. Plioplio kūrybos motto. Erdvės, šviesos, persepcijos svarba yra lygiavertė koncepcijai. Tačiau vizualinis aspektas yra tik dalis kūrinio, kurio visi elementai — medžiaga, forma, spalva, struktūra tarnauja tik idėjų išraiškai, perdavimui, komunikacijai su žiūrovais, kas, be abejo, ne visada yra lengva. Parodoje išstatytų eksponatų mes matėme tik vieną pusę - fizinę jų išraišką ir su ja turėjome galimybę komunuoti su autoriumi (arba patys su savimi). Dailinin-

kas sako, kad, prieš pradėdamas skulptūrą, prirašo puslapius minčių, išvadų bei refleksijų tam skirtame sąsiuvinyje. Žodžiu, kūrinio užuomazga ir svarbi jo dalis lieka tame, nelengvai prieinamame užrašų sąsiuvinyje.

Šiuo metu Audriaus Plioplio skulptūra "Mirrored Doorway" (Veidrodinis tarpduris) išstatyta vadinamoje "explore" galerijoje, National Collection of Fine Arts patalpose Washington, D. C.

(tai vienas iš Smithsonian Inst. priklausančių muziejų) Galerijoje ji bus išstatyta keletą mėnesių.

"The Washington Star" (1978 m. birželio 27 d) rašo, kad nuo sekančios vasaros dr. A. Plioplys grįžta medicinon, į Mayo kliniką, Rochester, Minnesota. Sunki menininko gyvenimo finansinė realybė priverstė kūrybinį potencialą padalinti į dvi dalis — dirbti mokslininku — tyrinėtoju pediatrinės neurologijos srityje ir kurti. Jis tikrųjų abu interesai yra kūrybiški, reikalaujantys žinių, fantazijos bei lakių minčių. Tikėkimės, kad pavyks juos abu suderinti.